

УДК 657.62: 336.717

Ю. К. Семениченко, докторант
кафедри обліку в кредитних і бюджетних установах
та економічного аналізу,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

МЕТОДОЛОГІЯ КОМПЛЕКСНОГО ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКУ

У статті обґрунтовано організаційно-методичні підходи проведення комплексного аналізу діяльності банків України. В дослідженні розроблено концептуальну схему методології фінансово-економічного аналізу діяльності банку. Розкрито сутність методу аналізу банківської діяльності. Здійснено характеристика методів аналізу банківської діяльності за напрямками їх використання для внутрішнього та зовнішнього аналізу.

В статье обосновываются организационно-методические подходы проведения комплексного анализа деятельности банков Украины. В исследовании разработана концептуальная схема методологии анализа деятельности банка. Раскрыта сущность метода анализа банковской деятельности. Сделана характеристика методов анализа банковской деятельности по направлениям их использования для внутреннего и внешнего анализа.

In article organizational-methodical approaches of spending of the complex analysis of activity of Ukraine's banks are proved. In research the conceptual scheme of methodology of the financial and economic analysis of bank activity is developed. The essence of a method of the analysis of bank activity is opened. The characteristic of methods of the analysis of bank activity behind directions of their use for the internal and external analysis is made.

Ключові слова: методологія, методика, метод, фінансово-економічний аналіз, комплексний аналіз, банк, організація аналізу, концепція, системний підхід, принципи.

Ключевые слова: методология, методика, метод, финансово-экономический анализ, комплексный анализ, банк, организация анализа, концепция, системный подход, принципы.

Keywords: methodology, methodic, a method, the financial and economic analysis, the complex analysis, bank, the analysis organisation, the concept, the system approach, principles.

1. Вступ. Постановка проблеми. Одним з найважливіших компонентів розвитку українського фінансового ринку, зміцнення ринкових основ економіки та її інтеграції в світову фінансову спільноту є глибоке і всебічне реформування вітчизняної банківської системи. Кредитна система країни переходить на якісно новий етап функціонування, що характеризується посиленням конкуренції, норм державного регулювання і нагляду, підвищенням вимог до рівня капіталізації і якості капіталу, посиленням взаємодії з реальним сектором економіки, збільшенням у структурі послуг небанківських продуктів, зростанням загального рівня ризиків діяльності. Перетворення в банківському секторі економіки відбуваються на тлі негативних змін макроекономічній ситуації в країні (зменшення виробництва товарів і послуг, падіння реальних доходів населення, різке падіння інвестиційної активності) та нестабільності політичної ситуації, що створюють, з одного боку, основу для зміни масштабів діяльності кредитних організацій і підходів до обслуговування клієнтів, підвищення ефективності використання ресурсів, а з іншого, визначають основні цілі і завдання їх реформування.

Одним із таких завдань є вдосконалення підходів до побудови систем корпоративного управління і внутрішнього контролю в банках, що у свою чергу не можна здійснити без упровадження сучасних методів комплексного фінансово-економічного аналізу їх діяльності, грамотної інтерпретації результатів його проведення.

Фінансово-економічний аналіз супроводжує виконання всіх банківських операцій, пронизує всі етапи управління, дозволяє оцінити ефективність фінансово-кредитної політики, що проводиться, обґрунтувати варіанти управлінських рішень і

спрогнозувати їх результати. Особливе значення в сучасних умовах набуває комплексний аналіз результатів діяльності банку з точки зору їх відповідності стратегії розвитку кредитної організації, інтересам держави, акціонерів, менеджерів і інших зв'язаних груп. Комплексний аналіз проводиться, перш за все, для повного розкриття вихідного фінансово-економічного потенціалу діяльності комерційного банку; виявлення впливу чинників на формування фінансових результатів його діяльності, а також оцінки ефективності використання отриманих результатів відповідно до поставлених стратегічних цілей розвитку даного господарюючого суб'єкта.

2. Аналіз останніх досліджень і публікацій. У розробку теоретичних і організаційно-методичних положень фінансово-економічного аналізу в банківській сфері діяльності значний вклад внесли російські та інші зарубіжні учені. Провідне місце належить роботам Л.Г. Батракової, В.В. Іванова, В.В. Кисельова, І.В. Ларіонової, Ю.С. Масленченкова, Г.С. Панової, Е.Г. Потоцької, К.К. Садвакасова, Л.Р. Смірнкової, Г.Г. Фетісова, В.Е. Черкасова, Г.Н. Щербакової, Е.Б. Ширінської, Е. Гілла, Р. Коттера, Д. МакНотона, М. Міллера, Ф. Модільяні, М. Портера, П.С. Роуза, Е. Ріда, Д.Ф. Сінкі, А. Стрікланда, Ч.Т. Хорнгрена, У. Шарпа та ін. Крім того, значний вплив на становлення і розвиток теоретико-методологічних основ аналізу діяльності кредитних організацій зробили дослідження таких українських та російських учених в області бухгалтерського обліку, економічного аналізу і аудиту господарюючих суб'єктів, як М.І. Баканова, П.С. Безруких, С.Б. Барнгольц, Л. Бернштейна, О.Н. Волкової, А.М. Герасимовича, Л.Т. Гиляровської, Л.В. Донцова, Ю.А. Данільовського, В.М. Івахненка, Д.А. Ендовіцького, О.В. Ефімова, В.В. Ковальова, І. Лазарішиної, Н.П. Любушкіна, Є. Мниха, М.В. Мірошника, Н.А. Нікіфорова, В.Ф. Палія, І.М. Парасій-Вергуненко, В.І. Петрова, В.І. Подільського, Л.О. Примостки, Г.В. Савіцької, Р.С. Сайфуліна, Г.М. Тація, М.Г. Чумаченка, А.Д. Шеремета.

3. Невирішені раніше частини проблеми. Не дивлячись на досить повне освітлення в економічній літературі методичних підходів до аналізу окремих банківських операцій і оцінки їх ефективності, до сих пір залишаються недослідженими багато напрямів фінансово-економічного аналізу діяльності комерційних банків і їх філій, що представляють важливе теоретичне і прикладне значення. Так, до теперішнього часу недостатньо розкрито сутність і зміст, склад і структуру комплексного фінансово-економічного аналізу кредитних організацій; не обґрунтовані організаційно-методичні підходи проведення комплексного аналізу результатів їх діяльності. Хоча інтерес до цього напрямку досліджень зростає як з боку науковців, так і з боку практиків, у наукових працях вітчизняних та зарубіжних учених відсутня цілісна концепція методології аналізу банківської діяльності.

Використання зарубіжних показників і методик аналізу в більшості своїй важке завдання із-за недостатньої адаптованості запропонованих підходів до умов економіки, що нестабільно розвивається, а також істотних відмінностей в українській і зарубіжній методології та організації бухгалтерського обліку і звітності в банках. Тільки в 2008 році міжнародні стандарти бухгалтерського обліку і звітності практично в повній мірі знайшли своє застосування у вітчизняній методології бухгалтерського обліку в банках, але процес ще далеко не закінчений. Наприклад, повноцінно зробити аналіз операцій банку з цінними паперами за зарубіжними методиками аналізу буде можливо тільки в 2013 році, коли вийдуть зміни Національного банку України щодо обліку і оцінки вартості цих фінансових інструментів в банках другого рівня. Вищевикладене свідчить про необхідність проведення подальших досліджень і розробки теоретико-методологічних і організаційно-методичних основ фінансово-економічного аналізу діяльності банків, комплексних методик оцінки основних напрямів їх бізнесу, що відповідає сучасним потребам розвитку науки економічного аналізу і практичної діяльності української банківської системи.

4. Постановка задачі (мета і цілі дослідження). Цілі дослідження полягають у: 1) розробці теоретико-методологічних і методичних підходів до проведення комплексного аналізу діяльності комерційного банку; 2) побудові концептуальної схеми методології фінансово-економічного аналізу діяльності банку.

Для досягнення цієї мети необхідне вирішення наступних взаємозв'язаних завдань:

- розкрити теоретико-методологічні положення концепції комплексного фінансово-економічного аналізу процесів у банківській сфері діяльності і обґрунтувати напрями її розвитку;
- структурувати систему методологічних підходів до комплексного фінансово-економічного аналізу діяльності банків і виявити взаємозв'язок, взаємообумовленість її складових елементів і показників;
- розкрити сутність метода аналізу банківської діяльності;
- охарактеризувати методи аналізу банківської діяльності за напрямками їх використання для внутрішнього та зовнішнього аналізу.

Предметом дослідження є розробка методології комплексного аналізу процесів у банківському секторі економіки. В рамках цього дослідження ми акцентуємо увагу на систематизації і розвитку теоретико-методологічних положень комплексного аналізу діяльності банків.

Без розбудови методології і організації комплексного аналізу банківської діяльності неможливо правильно оцінити процеси, які відбуваються на світових банківських ринках. Постійні зміни у політичній, правовій та економічній сферах країн потребують відповідного удосконалення методів та інструментів економічного аналізу і прогнозування діяльності як окремого банку, так і банківського сектору загалом.

Як вважає директор української аналітичної групи Da Vinci AG Анатолій Баронін, до 30 % фінансових установ, у тому числі банків, піде з ринку України до закінчення фінансової кризи. На його думку, політика уряду і Національного банку зберегла неконкурентоздатні активи на фінансовому ринку. З однієї сторони, це допомогло запобігти «ефекту доміно» і масовим потрясінням в банківській системі, а з іншої — збереглися ризики для банків. «Кількість банківських установ на українському ринку неадекватно попиту. Ринок перенасичений, при цьому нормальні пропозиції на ринку кредитування відсутні, тому ринок повинен саморегулюватися, і ліквідація неконкурентоздатних установ — абсолютно ринковий процес. Спроба запобігти цьому процесу — це лише відстрочення в ході природного відбору на банківському ринку» [1]. По інформації НБУ зараз у стані ліквідації знаходяться 12 з 185 українських банків. Крім того, на протязі 10 місяців 2009 років банківська система України зазнала істотних збитків, сума яких складає 18,2 млрд грн.

Дана ситуація з банкрутством банків відбувається не лише в Україні. Всього з початку поточного року (2009 р.) в США потерпіли крах 89 банків, що більш ніж у три рази перевищує число банків, що закрилися в 2008 році, повідомляє Федеральна корпорація по страхуванню вкладів (FDIC). [2] У 2007 році були закриті лише три банки, у 2008 році — 25 банків. Закриття п'яти регіональних банків у штатах Іллінойс, Айове, Арізоні і Міссурі обійдеться Федеральній корпорації по страхуванню вкладів у \$401 млн. Також компанія Commercial Investment Trust (CIT Group), один з найкрупніших кредиторів малого і середнього бізнесу США, оголосила себе банкрутом. Крах фінансово-кредитної групи CIT Group, що заборговувала кредиторам \$65 млрд, увійде до п'ятірки найбільших банкрутств за всю історію США. Компанія із столітньою історією фактично повторює долю сумнозвісної Lehman Brothers, з банкрутства якої і почалася світова фінансова криза. Свого часу цій компанії влада відмовила у фінансовій підтримці.

5. Виклад основного матеріалу. Результати дослідження. Не дивлячись на значне число публікацій українських і зарубіжних учених на актуальні теми еконо-

мічного аналізу діяльності комерційних банків, до теперішнього часу не сформувалася єдина позиція учених відносно вигляду економічного аналізу, властивого банківській сфері діяльності. За рамками більшості досліджень залишається розкриття теоретико-методологічних основ аналізу банківської діяльності, використання комплексного системного підходу до досліджуваних проблем, не розробленими залишаються організаційно-методичні підходи до оцінки відповідності досягнутих результатів діяльності банку його стратегічним цілям і завданням. Аналіз діяльності банку незаслужено обмежується рамками фінансового аналізу, залишаючи за межами дослідження аналіз використання засобів праці, організаційно-технічного рівня банківських технологій і виробництва продуктів, макроекономічних умов функціонування банку та ін. В той же час, з розвитком філіальної мережі і пов'язаних з нею витрат, значущість цих напрямів аналізу істотно зростає. Зведення аналізу діяльності банків до обмеженого круга прикладних фінансових завдань не дає можливості всесторонньо оцінити досягнуті результати, виявити фінансово-економічні, організаційно-технічні, соціальні резерви підвищення ефективності банківського бізнесу, не може служити об'єктивною інформаційною основою для ухвалення управлінських рішень. На наш погляд, стосовно банківської сфери має сенс говорити про фінансово-економічний аналіз.

Фінансовий аналіз має місце не лише відносно підприємств, як це описано більшістю авторів, але й безумовно страхових компаній, банків і інших кредитних організацій, інвестиційних фондів, товарних і фондових бірж і будь-яких інших економічних суб'єктів незалежно від їх організаційно-правових форм, видів власності і напрямів діяльності. При цьому, економічно не обґрунтовано говорити про різну теоретико-методологічну основу фінансового аналізу для різних суб'єктів господарювання, оскільки внутрішня організація фінансових потоків не може змінити його істотних характеристик, а лише впливає на деякі методичні аспекти його проведення. Теоретико-методологічна основа фінансового аналізу єдина для всіх економічних суб'єктів незалежно від сфери їх практичної діяльності. Відособлення видів аналізу по об'єктах дослідження обумовлене відмінностями в його організації, методичному і інформаційному забезпеченні.

Фінансово-економічний аналіз банківської сфери діяльності як галузь наукових знань є, на наш погляд, системою спеціальних знань, направлених на розвиток наукових методів і прийомів аналізу, а також розробку нових аналітичних показників і коефіцієнтів, що є вихідною факторною системою.

Для системи аналізу банківської діяльності як об'єкта можна визначити **три основні властивості** або ознаки:

- 1) *цілісність* — аналіз має певні структурні елементи, які створюють одне ціле;
- 2) *зв'язки* — наявність суттєвих, сталих зв'язків між елементами та їх властивостями;
- 3) *організація аналізу* — наявність певної ієрархії зв'язків.

З точки зору методологічних підходів до фінансово-економічного аналізу банківської діяльності необхідно виділяти *методологію, організацію, практичну та апаратну реалізацію аналізу* [3]. Під *організацією економічного аналізу банку* слід розуміти *систему засобів*, що забезпечують його оптимальну реалізацію: сюди входять організація праці працівників, які створюють аналітичне забезпечення, інформаційне забезпечення, етапи проведення аналізу, автоматизацію аналітичної роботи.

Розглянемо сутність і складові методології аналізу, побудуємо концептуальну схему методології аналізу банківської діяльності (рис. 1).

Методологія аналізу банківської діяльності — це система принципів наукового дослідження аналізу банківської діяльності; науковий метод пізнання законів банківського бізнесу за допомогою сукупності аналітичних методів дослідження, що застосовуються в економічній науці відповідно до специфіки об'єкта — банківської діяльності [3].

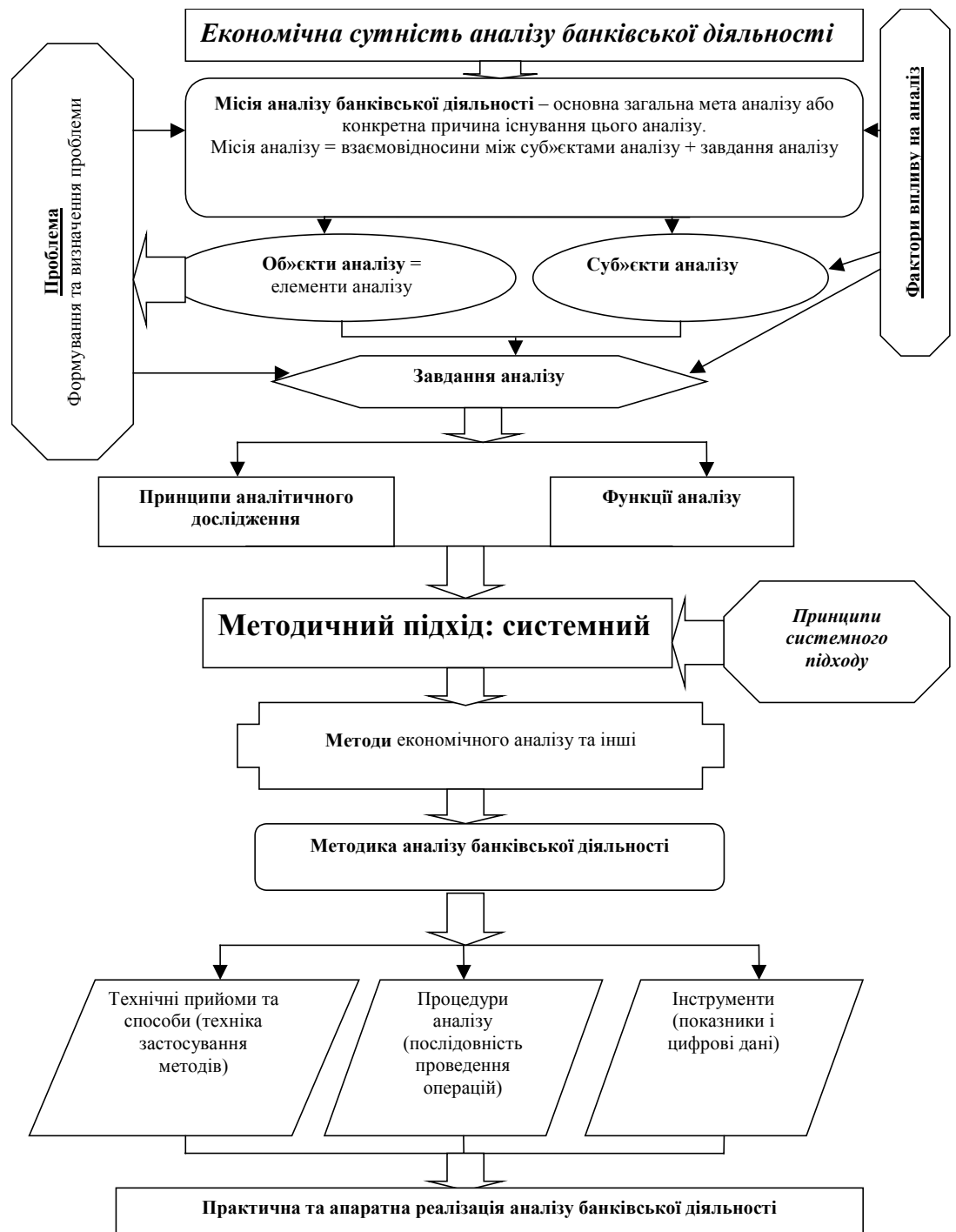

Рис. 1. Концептуальна схема побудови методології аналізу банківської діяльності

Методологія включає також визначення понять, що використовуються в аналізі банківської діяльності, і принципи системного підходу до аналізу. Методологія допомагає вибрати тільки ті методи і процедури, які приведуть до головної мети управління банком. А це ефективні управлінські рішення щодо підвищення прибутковості банку, раціональної організації праці, якісного обслуговування клієнтів.

У методологію входить формування та визначення проблеми дослідження, яка стоїть перед науковцем, який вивчає аналіз банківської діяльності. Сюди входить і визначення проблеми і предмета дослідження, цілей дослідження, уточнення та інтерпретація основних понять. Банк являє собою складну систему і вірний висновок

про характер досліджуваного явища можливий тільки при умові врахування всіх взаємопов'язаних факторів. У дослідженні буде застосовано систематичний підхід до аналізу економічних явищ і процесів, що проявляється в комплексному, взаємопов'язаному вивченні багатосторонніх зв'язків і взаємної обумовленості дії факторів організації банківської діяльності. Тільки попередній системний аналіз і розв'язання всього комплексу організаційно-економічних проблем створює можливість для оцінки і врахування наслідків рішень менеджменту банку, які планується реалізувати.

Розглянемо один із найважливіших елементів методології аналізу, як **метод**. Метод (від грец. — дослідження) — засіб дослідження явищ, підхід до явищ, що вивчаються, планомірний шлях наукового пізнання та встановлення істини. Головною складовою методики аналізу банківської діяльності, як і економічного аналізу любого суб'єкта ринку, є метод аналізу.

Методом аналізу банківської діяльності комерційного банку є комплексне, органічно пов'язане дослідження діяльності комерційного банку з використанням статистичних, економіко-математичних, облікових та інших способів обробки інформації. Особливостями методу аналізу банківської діяльності є: системний підхід у дослідженні явищ у банківській сфері; комплексність дослідження; використання системи показників, які характеризують діяльність банку; вивчення факторів та причин їх зміни; виявлення і вимірювання взаємозв'язку між ними.

Найхарактернішою особливістю методу, ключовим елементом методології комплексного економічного аналізу діяльності банку є системний підхід у дослідженні економічних явищ, що відбуваються в середині банку. Системний підхід — це загальнометодологічний принцип пізнання дійсності, явищ. Його практичною та апаратною реалізацією є системний аналіз. Це наукова методологія або сукупність методів та шляхів вивчення структури, властивостей, характеристик поведінки і розвитку складних систем, якою і являється банк.

Системний підхід включає об'єктивність і повноту розгляду проблем і явищ, дослідження соціально-економічних процесів у їх динаміці та розвитку, вивчення явищ у їх взаємозв'язку і взаємозалежності [4]. Тобто кожний об'єкт фінансово-економічного аналізу розглядається як складна динамічна система, що складається з ряду елементів, які в певний спосіб пов'язані один з одним і зовнішнім середовищем. Кожний об'єкт має досліджуватись з урахуванням усіх внутрішніх та зовнішніх зв'язків, взаємозалежності і взаємопідпорядкованості окремих його елементів.

Методами фінансово-економічного аналізу в банках, які найбільш широко використовуються в середині установи для внутрішнього аналізу та поза банківською системою в рейтингових агентствах, окремими науковцями та аналітиками, у навчальних закладах для опрацювання студентами економічних спеціальностей, на сьогодні визначають [5, 6]:

1. **Метод порівняння.** Передбачає зіставлення досліджуваного явища, предметів із відомими, вивченими раніше, з метою визначення їх спільних рис або відмінностей.

2. **Метод використання абсолютних і відносних показників.** Абсолютні показники характеризують кількісні розміри наданих кредитів, залучених коштів, капіталу банку, операцій із цінними паперами, а відносні відбивають співвідношення певних абсолютних показників. Цей метод є одним із ключових в аналізі банківської стійкості.

3. **Метод групувань** дає змогу через систематизацію даних балансу та іншої багато численної звітності розібратися в сутності аналізованих явищ і процесів. Групування бувають типологічні, структурні та аналітичні.

4. **Балансовий метод** слугує головним способом для визначення співвідношень, пропорцій двох груп взаємозалежних та урівноважених економічних показників, підсумки яких мають бути тотожними.

5. *Графічний метод*. Графіки є масштабним зображенням показників за допомогою геометричних знаків (ліній, прямокутників, кіл) або умовних художніх фігур і мають велике ілюстративне значення. Завдяки їм досліджуваний матеріал стає зрозумілішим.

6. *Метод табличного відображення аналітичних даних*. Результати аналізу звичайно подаються у вигляді таблиць. Це найбільш раціональна і зручна для сприйняття форма уявлення аналітичної інформації про досліджувані явища за допомогою цифр, розташованих у певному порядку.

7. *Методи системного аналізу* включають створення моделі та аналіз поведінки моделі під впливом різних чинників. Як запевняє український академік М.Г. Чумаченко, показники рентабельності діяльності суб'єктів господарювання залежать від значного числа факторів, дія яких відрізняється як за величиною, так і за напрямом [7]. У зв'язку з цим і аналіз факторів, що впливають на рентабельність є складним. Ця складність потребує системного аналізу, розгляду факторів за окремими етапами. Метою наступних досліджень є розробка моделі організації аналізу банківської діяльності.

8. *Статистичні методи* базуються на припущенні про незмінність або відносну стабільність наявних тенденцій розвитку. На сьогоднішній день дуже популярним методом є **кластерний аналіз банків**. Раніше даний аналіз використовувався тільки для оцінки змін регіональних показників економічного розвитку держави. Із 2001 року він широко застосовується для оцінки розвитку банківської діяльності.

9. *Експертні методи* базуються на знаннях та досвіді фахівців з аналізу діяльності банків.

10. *Методи політичного впливу* включають оцінку та прогнозування діяльності банку залежно від макроекономічної ситуації на світових і вітчизняних ринках, а також залежно від вказівок керівництва, засновників та Ради правління банку.

Таким чином, у процесі комплексного аналізу банківської діяльності необхідно використовувати таку методику, яка підходила б для вивчення вибраного об'єкта дослідження. **Під методикою аналізу банківської діяльності** розуміють сукупність аналітичних способів, технічних прийомів вивчення діяльності банку, спрямованих на дослідження різних об'єктів аналізу і зв'язаних із певним методом дослідження, та послідовність усіх операцій, здійснюваних під час практичної і апаратної реалізації аналізу. Ці способи і прийоми допомагають одержати найбільш повну оцінку фінансової стійкості та прибутковості банку, яка враховується його керівництвом у процесі прийняття управлінських рішень щодо вироблення подальшої стратегії розвитку банку.

Висновки. Як показало дослідження, найефективнішими є методи системного аналізу. Аналіз банківської діяльності з точки зору системного підходу — це процес обґрунтування рішень, що базується на розгляді предмета аналізу як певної системи.

До перспективних методів аналізу банківської діяльності, які необхідно розвивати, відносяться кластерний аналіз, методи лінійного програмування, теорія масового обслуговування, багатофакторний аналіз і моделювання. Нашою пропозицією є розробка технічних прийомів застосування методу політичного впливу, який діє у банках та немає методики точного розрахунку, презентації результатів, оцінки ефективності впровадження.

Використання наведених методів комплексного аналізу в банківському секторі економіки дозволить підвищити якість і об'єктивність оцінки досягнутих результатів діяльності з точки зору їх відповідності стратегії розвитку кредитної організації, стандартизувати підходи і процедури аналізу на всіх рівнях управління, оптимізувати витрати на його організацію і проведення. Розбудова концепції методології аналізу банківської діяльності дає підґрунтя для раціональної організації аналізу любых банківських операцій, для ефективного аналізу економічних результатів упровадження в банку організаційно-технічних заходів, аналізу ефективності технологічних процесів, забезпечує зниження витрат на управління.

Література

1. В Україні из-за кризиса исчезнет треть банков [Електронний ресурс]//<http://mycityua.com/news/country/2009/11/10/204923.html>
2. Число банков — жертв кризиса в США возросло до 89 [Електронний ресурс]//<http://www.k2kapital.com>
3. Сумцов В. Г. Стратегічне управління підприємницькою діяльністю: Навч. посіб. / В.Г. Сумцов, П.Ю. Петров. — Луганськ: Видавництво Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля, 2004. — 448 с. — С. 56.
4. Прокопенко І. Ф. Методика і методологія економічного аналізу: Навч. пос. / І.Ф. Прокопенко, В.І. Ганін. — К.: Центр учбової літератури, 2008. — 430 с. — С. 28–31.
5. Васюренко О. В. Економічний аналіз діяльності комерційних банків: Навч. посіб. / О.В. Васюренко, К.О. Волохата. — К.: Знання, 2006. — 463 с. — С. 41.
6. Економічний аналіз: Навч. посібник / [М.А. Болюх, В.З. Бурчевський, М.І. Горбаток та ін.]; За ред. акад. НАНУ, проф. М.Г. Чумаченка. — [Вид.2-ге, перероб. і доп.] — К.: КНЕУ, 2003. — 556 с.
7. Аналіз банківської діяльності: Підручник / [А.М. Герасимович, М.Д. Алексеєнко, І.М. Парасій-Вергуненко та ін.]; За ред. А.М. Герасимовича. — К.: КНЕУ, 2003. — 599 с. — С. 10–12.
8. Чумаченко Н. Г. Внутризаводской экономической анализ / Николай Григорьевич Чумаченко. — К.: Издательство «Техніка», 1968. — 288 с. — С. 43–44.

Надійшла до редакції: 21.12.2009

УДК 338.46.336.7

І. Б. Івасів, д-р екон. наук, професор
кафедри банківської справи,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ЕТИЧНИЙ БАНКІВСЬКИЙ БІЗНЕС ТА ЕТИЧНІ БАНКИ

У роботі розглянуто етичні аспекти діяльності сучасних банків. Обґрунтовується диференціація етичного банківського бізнесу та етичних банків. Розглянуто перспективи впровадження етичного банківництва у вітчизняну банківську практику.

В работе рассмотрены этические аспекты деятельности современных банков. Обоснована дифференциация этического банковского бизнеса и этических банков. Рассмотрены перспективы внедрения этического банковского бизнеса в отечественную банковскую практику.

The article highlights the ethical aspects of modern banks' activity. Differentiation of ethical banking and ethical banks have been grounded. Prospects of the introduction of ethical banking in domestic banking practice have been considered.

Ключові слова: ділова етика, етичний банківський бізнес, етичний банк.

Ключевые слова: деловая этика, этический банковский бизнес, этический банк.

Key words: business ethics, ethical banking, ethical bank.

Минулий 2009 рік характеризувався змінами в архітектурі банківської системи України. Кілька банків, пройшовши процедуру тимчасового адміністрування з боку НБУ, потрапили під контроль держави. При цьому вони набули особливого статусу: низка ЗМІ поспішили назвати їх державними. Насправді, статус державного банку чітко прописаний Законом України Про банки та банківську діяльність і передбачає володіння державою 100 % статутного капіталу банку [1]. Показово, що Національний банк України у своїх офіційних документах не визнає згадані банки